

навчально-виховних ситуацій й розв'язання педагогічних завдань. Прищепити інтерес до педагогічної творчості та сформувати означені якості на думку О. Антонова, В. Вовк, Т. Семенов та ін. можливо лише при застосуванні у навчальному процесі вузу індивідуально-творчого підходу [1, с. 11]. Впровадження викладачем педагогічних дисциплін проблемно-пошукового методу та нових форм організації навчання («мозковий штурм», «лекції-пресконференції», ділові та рольові ігри, соціально-психологічні тренінги тощо) має захопити студентів актуальними проблемами виховання й освіти молоді, включити у науково-дослідну роботу, стимулюючи тим самим їх пошукову активність та перешкоджаючи формуванню догматичного, шаблонного мислення, яке було характерно для традиційного інформаційно-пояснювального викладу знань.

Успішність і результативність вищезазначених підходів забезпечуються завдяки здійсненню системного підходу, спрямованого на розв'язування дидактичних

проблем шляхом управління навчальним процесом із точно заданими цілями, досягнення яких повинні підлягати чіткому визначенню. При цьому навчальний процес розглядається комплексно як система, що потребує дослідження взаємозалежностей її складових. Системний підхід дозволяє створити єдину логіку побудови і розгортання не тільки кожної окремої дисципліни, але й змісту навчальної підготовки майбутнього фахівця у вищій педагогічній закладі освіти.

Отже, перехід від традиційної авторитарної до демократичної системи освіти, реалізація Концепції «Нова Українська школа» та підготовка особистості, яка орієнтована на багатогранну майбутню професійну діяльність, можливі лише за умови комплексного використання компетентісного, індивідуально-творчого та системного підходів.

Перспективи подальших розвідок у цьому напрямку вбачаємо у дослідженні та обґрунтуванні змісту інноваційних методів навчання у професійній підготовці майбутніх фахівців педагогічної сфери.

Література

1. Дубасенюк О. А. Професійна підготовка майбутнього вчителя до педагогічної діяльності. Житомир: ЖДПУ, 2003. 193 с. 2. Калюжна Т. Г. Сучасні вимоги до професійної підготовки майбутнього вчителя. *Науковий збірник*. 2013. № 4. С. 32–37.

УДК 378.147

Квітка Т. В.,

Донецький національний університет економіки і торгівлі
ім. Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг

ПІДТРИМКА САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ВНЗ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДУ КЕЙСІВ

Розглядається підтримка самоосвітньої діяльності студентів під час вивчення окремих розділів вищої математики та комп'ютерних дисциплін за допомогою методу кейсів.

Ключові слова: самоактуалізація, самореалізація, самостійна навчальна діяльність, самоосвітня діяльність, метод кейсів, вища математика, комп'ютерні дисципліни.

Квітка Т. В. Поддержка самообразовательной деятельности студентов ВНЗ при помощи метода кейсов.

Рассматривается поддержка самообразовательной деятельности студентов во время изучения отдельных разделов высшей математики и компьютерных дисциплин при помощи метода кейсов.

Ключевые слова: самоактуализация, самореализация, самостоятельная учебная деятельность, самообразование, метод кейсов, высшая математика, компьютерные дисциплины.

Kvitka T. Support of self-education activity students of high school by means of case methods.

The support of self-education activity in the study of higher mathematics and computer disciplines with the help of case method is considered.

Key words: self-actualization, self-fulfillment, independent learning activities, self-education activity, case method, case-study, higher mathematics, computer disciplines.

Зміна освітніх парадигм у сучасному суспільстві вимагає від випускника вищого навчального закладу крім знань гнучкості у прийнятті рішень та доборі засобів реалізації поставлених цілей. Актуальною є проблема підготовки майбутніх фахівців до таких дій. Перехід від просвітницької освітньої парадигми до рефлексивної носить революційний характер (наукова революція у сенсі Т. Куна) і знаменує собою зміну способу трактування сутності процесу пізнання і змісту поняття особистості, що, у свою чергу, впливає на розуміння способу організації взаємин між головними суб'єктами освітнього процесу: вчителем і учнем, викладачем та студентом. У зв'язку із цим перебудовуються взаємини між суб'єктами освітнього процесу, які організуються за горизонтально-демократичним принципом, згідно якого студент є активним суб'єктом пізнання, що конструє власну систему знань, вчиться користуватись власним розумом як у сфері пізнання, так і в практичній сфері, а викладач організовує навчальне середовище для студента і культивує його особистість. Актуальним є побудова та організація такого навчального середовища.

Мета статті – запропонувати розв'язання даної проблеми, зокрема, за рахунок впровадження активних та інноваційних методів навчання, що сприяють активізації самостійної навчальної діяльності та самоосвітньої діяльності.

Невід'ємною частиною навчання в сучасному ВНЗ є самоосвітня діяльність студентів. Саме завдяки самоосвітній діяльності активуються такі процеси САМО: самоактуалізація, самомотивація, самоконтроль.

А. Адлер зазначав, що на всі впливи в нашому житті ми реагуємо активно і творчо, не залишаючись інертними, а активно шукаємо одні враження і ігноруємо інші. Ми вибірково систематизуємо і усвідомлюємо досвід. Формуємо чітку модель ставлення до світу, а це неможливо без актуалізації процесів самоєфективності, самовдосконалення і певної частки самостійності, що сприяє самореалізації особистості.

А. Маслоу синонімом самореалізації вважає самоактуалізацію, що є прагненням людини до зростання, розвитку, самостійності, самовираження та активізації всіх можливостей організму.

Самоактуалізація набуває особливого значення у професійній діяльності, для цього необхідними є креативність, сміливість,

наполеглива праця, добре володіння професійним інструментарієм і знаннями. Все це разом дає можливість професійного зростання.

Організація самоосвітньої діяльності студентів ВНЗ повинна враховувати самоактуалізацію майбутнього фахівця. Для цього у процес перевірки результатів самостійної навчальної діяльності та самоосвітньої діяльності слід включати активні нетрадиційні методи навчання, які вимагають від особистості концентрації та активізації її здібностей, нетрадиційного підходу, вміння контролювати емоції та застосовувати свої знання.

О. Малихін досліджуючи проблему самоактуалізації студентів майбутніх педагогів приходять до висновку, що недостатні й недосить задовільні результати студентів у набутті знань шляхом самостійного їх засвоєння криються в неспроможності студентів до самоактуалізації, тобто в незнанні своїх слабких і сильних сторін, що призводить до неправильного розподілу своїх психологічних і фізіологічних сил і можливостей.

Часто студенти навіть тоді, коли вони досягають певного успіху, не здатні його усвідомити й розвинути, що призводить до відчуття безпорадності в самостійному пошуку, відчуття страху перед значними обсягами інформації, які постійно збільшуються й вимагають сформованості все більш високого рівня самостійності для їх засвоєння [1, с. 90]. О. Малихін вбачає наступні шляхи виходу з такої ситуації: по-перше, студента слід готувати психологічно до активної самостійності; по-друге викладачі під час аудиторних занять і проведення консультацій, що спрямовуються на надання допомоги й активізацію самостійної навчальної діяльності і самоосвітньої діяльності, повинні акцентувати увагу саме на позитивних надбаннях студентів, яких вони досягли під час здійснення попередньої самостійної діяльності.

На наш погляд добре сприяє самоактуалізації наступний прийом контролю за самостійною навчальною діяльністю та самоосвітньою діяльністю як метод кейсів. Метод кейсів (case-study) або метод конкретних ситуацій – метод активного проблемно-ситуативного аналізу, заснований на навчанні шляхом вирішення конкретних завдань-ситуацій (кейсів) [2].

За визначенням Wikipedia: Кейс-метод – техніка навчання, що використовує опис реальних економічних, соціальних і бізнес-ситуацій. Ті, що навчаються повинні досліджувати ситуацію, розібратися в суті проблем, запропонувати можливі рішення і

вибрати найкраще з них. Кейси ґрунтуються на реальному фактичному матеріалі або ж на наближенні до реальних ситуацій [3].

Кейс-метод можна адаптувати для контролю за самостійною роботою та самоосвітньою діяльністю студентів при вивченні деяких тем вищої математики та комп'ютерних дисциплін. Вивчаючи вищу математику для самостійного опрацювання студенти отримують типові розрахунки за темами. Вивчаючи комп'ютерні дисципліни отримують індивідуальні завдання. Деякі теми з обох дисциплін є інтегрованими, саме для таких тем і пропонуємо застосовувати метод кейсів.

Під час контролю групи розбиваємо на команди так, щоб в ній були студенти різного рівня підготовки. Пропонуємо до розв'язування задачі, які потребують аналізу та можуть бути розв'язані як вручну, використовуючи знання з вищої математики, так і за допомогою комп'ютера з використанням вивченого пакету програмного забезпечення. Наприкінці роботи команди готують звіт та його захищають, наводячи необхідні обґрунтування та пояснення. Доробки виконані студентами в подальшому обговорюються в загальній дискусії, учасники мають змогу задавати питання і виступати з місця.

Наприкінці підводимо загальний підсумок, у якому бажано відобразити аналіз процесу

обговорення і отриманих результатів та які роботи студентів над кейсом, звертаємо увагу сильні та слабкі сторони виступу гру досягнення студентів у самостійній навчальній діяльності і самоосвіті.

Спостерігаючи за роботою студентів у групі викладач має можливість оцінити ступінь підготовки з даної теми, глибину розуміння вивченого матеріалу, володіння математичним апаратом та вміння розв'язувати поставлені задачі за допомогою програмного забезпечення.

Цінність застосування даного інноваційно методу для студентської аудиторії, на нашу думку, полягає у сприянні включення студента навчальний процес, актуалізації знань з певної теми, групи тем, з'ясування міждисциплінарні зв'язків, сприянні творчому підходу і презентації результатів своєї діяльності; спонуканні до співпраці у колективі, стимулю організації самостійної навчальної самоосвітньої діяльності, підвищує рівень самооцінки студента і сприяє його самоактуалізації, підвищує рівень самостійності

Для викладача такий метод дає можливість самовираження та самореалізації через організації активних методів навчання можливість реалізації міждисциплінарні зв'язків.

Література

1. Малихін О. В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів: теоретико-методологічний аспект: монографія. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2009. 307 с.
2. Психологія і педагогіка. Проведення індивідуального заняття за методом конкретних навчальних ситуацій (case-study): навч.-метод. посіб. Львів: ЛБС УБС НБУ, 2012. 145 с.
3. Вікіпедія. URL: <http://uk.m.wikipedia.org/wiki/кейс-метод>. (дата звернення: 28.02.2018).
4. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Кондор, 2011. 628 с.

УДК 378.147:[37.011.3-051:93]

Мясоедова Т. І.

магістрантка кафедри педагогіки

Криворізький державний педагогічний університет

м. Кривий Ріг

ПРОБЛЕМА ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІСТОРІЇ

У статті зроблено спробу ретроспективного відновлення процесу становлення «педагогічної технології» як способу навчання; подано сучасне розуміння аналізованого поняття; наголошено на необхідності опанування педагогічними технологіями майбутньому вчителю історії.

Ключові слова: педагогічні технології, майбутній вчитель, вчитель історії, технологічна культура.

Мясоедова Т. И. Проблема использования педагогических технологий при подготовке будущего учителя.

В статье сделана попытка ретроспективного восстановления процесса формирования «педагогической технологии» как средства обучения; представлено современное понимание анализируемого понятия; подчеркнута необходимость освоения педагогических технологий будущим учителем истории.

Ключевые слова: педагогические технологии, технологичность, будущий учитель, учитель истории, технологическая культура.